

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive research) ในลักษณะการศึกษาภาคตัดขวาง ณ จุดเวลา (Cross-sectional study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรเป้าหมายในการศึกษานี้ ได้แก่ หญิงอาชีพพิเศษที่ทำงานอยู่ในสถานบริการการอาเคะในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ตามเกณฑ์ ดังนี้

1.1 เกณฑ์การคัดเลือกเป็นสมาชิกประชากร มีดังนี้

1.1.1 มีอายุระหว่าง 15-25 ปี

1.1.2 มีระยะเวลาการทำงานตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป

1.1.3 สามารถพูดคุยได้ตอบรู้เรื่อง

1.1.4 ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

1.2 เกณฑ์การคัดเลือกรับรองจากการเป็นสมาชิกประชากร

1.2.1 เสียชีวิต

1.2.2 ย้ายไปทำงานที่อื่น

2. ขนาดตัวอย่าง การศึกษานี้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่น้อยสุด ด้วยสูตร การคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551 หน้า 114) ดังนี้

$$n = \frac{400N}{399 + N}$$

$$= \frac{400(575)}{399 + 575}$$

$$= \frac{230,000}{974}$$

$$= 236 \text{ คน}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนสมาชิกประชากร เท่ากับ 575 คน

3. การสุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 575 คน สุ่มมาจำนวน 236 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) คำนวณขนาดตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportional to size) หญิงอาชีพพิเศษเคยป่วยและไม่เคยป่วยแต่ละสถานบริการ แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลากรายชื่อของหญิงอาชีพพิเศษแต่ละแห่งเป็นตัวอย่าง ซึ่งได้จำนวนเป็นตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 1 การหาขนาดตัวอย่างหญิงอาชีพพิเศษตามสัดส่วนที่เคยป่วย และไม่เคยป่วย

หญิงอาชีพพิเศษ	จำนวน	จำนวนตัวอย่าง
เคยป่วย	147	60
ไม่เคยป่วย	428	176
รวม	575	236

ตารางที่ 2 การสุ่มตัวอย่างหญิงอาชีพพิเศษตามสัดส่วนที่เคยป่วย และไม่เคยป่วยตามสถานบริการ

สถานบริการ	จำนวน	เคยป่วย	จำนวนตัวอย่าง	ไม่เคยป่วย	จำนวนตัวอย่าง
สถานบริการ1	12	2	1	10	4
สถานบริการ2	18	0	0	18	8
สถานบริการ3	40	14	6	26	11
สถานบริการ4	30	12	5	18	7
สถานบริการ5	13	6	2	7	3
สถานบริการ6	7	2	1	5	2
สถานบริการ7	11	1	1	10	4
สถานบริการ8	7	2	1	5	2
สถานบริการ9	11	1	1	10	4
สถานบริการ10	6	1	1	5	2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานบริการ	จำนวน	เคยป่วย	จำนวนตัวอย่าง	ไม่เคยป่วย	จำนวนตัวอย่าง
สถานบริการ11	9	4	1	5	2
สถานบริการ12	8	1	1	7	3
สถานบริการ13	20	11	4	9	4
สถานบริการ14	18	5	2	13	5
สถานบริการ15	20	8	3	12	5
สถานบริการ16	12	0	0	12	5
สถานบริการ17	14	6	2	8	3
สถานบริการ18	9	1	1	8	3
สถานบริการ19	6	0	0	6	2
สถานบริการ20	16	0	0	16	7
สถานบริการ21	13	1	1	12	5
สถานบริการ22	13	0	0	13	5
สถานบริการ23	17	9	3	8	3
สถานบริการ24	22	0	0	22	9
สถานบริการ25	14	7	3	7	3
สถานบริการ26	13	5	2	8	3
สถานบริการ27	17	6	2	11	5
สถานบริการ28	9	6	2	3	1
สถานบริการ29	12	2	1	10	4
สถานบริการ30	22	10	4	12	5
สถานบริการ31	24	8	3	16	7
สถานบริการ32	31	5	2	26	11
สถานบริการ33	25	9	3	16	7
สถานบริการ34	15	0	0	15	6
สถานบริการ35	8	0	0	8	3
สถานบริการ36	23	2	1	21	9
สถานบริการ37	10	0	0	10	4
รวม	575	147	60	428	176

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชนิดและลักษณะเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ภูมิลำเนา การศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาทำงาน รายได้ มีลักษณะคำถามเป็นแบบเปิด จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเลือกตอบ เป็น ไม่เป็น

ส่วนที่ 3 ความเชื่อด้านสุขภาพ ประกอบด้วย การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค การรับรู้ความรุนแรงของการเป็นโรค การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค และการรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรค จำนวนรวม 33 ข้อ ประกอบด้วย

1. การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค	10 ข้อ	ข้อที่ 1 ถึง ข้อที่ 10
2. การรับรู้ความรุนแรงของการเป็นโรค	7 ข้อ	ข้อที่ 11 ถึง ข้อที่ 17
3. การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค	8 ข้อ	ข้อที่ 18 ถึง ข้อที่ 25
4. การรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรค	8 ข้อ	ข้อที่ 26 ถึง ข้อที่ 33

มีลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่าตามแบบของ Likert's scale 5 คำตอบ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความจริงหรือ
		ความรู้สึกรับรู้ของหญิงอาชีพพิเศษมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความจริงหรือ
		ความรู้สึกรับรู้ของหญิงอาชีพพิเศษมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความจริงหรือ
		ความรู้สึกรับรู้ของหญิงอาชีพพิเศษเพียงครึ่งหนึ่ง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความจริงหรือ
		ความรู้สึกรับรู้ของหญิงอาชีพพิเศษน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความจริงหรือ
		ความรู้สึกรับรู้ของหญิงอาชีพพิเศษน้อยที่สุด

ข้อความเชิงบวก ได้แก่ ข้อที่ 1, 2, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25

ข้อความเชิงลบ ได้แก่ ข้อที่ 3, 4, 5, 6, 7, 10, 22, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33

มีการแปลผลคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551, หน้า 324)

คำตอบ	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน	5 คะแนน

ซึ่งมีสูตรในการคำนวณหาค่าร้อยละเฉลี่ยของคะแนนเต็ม ดังนี้

$$\text{ร้อยละเฉลี่ยของคะแนนเต็ม (\% \bar{X})} = \frac{\text{คะแนนเฉลี่ย} \times 100}{\text{คะแนนเต็ม}}$$

โดยมีการแบ่งระดับความเชื่อด้านสุขภาพ จำแนกตามความเชื่อแต่ละด้าน ความเชื่อเฉลี่ยแต่ละด้าน จากนั้น ให้คะแนนโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน แบ่งระดับความเชื่อเป็น 3 ระดับ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549) ดังนี้

ระดับดีมาก	ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ	80	ของคะแนนเต็ม
ระดับปานกลาง	ได้คะแนนระหว่างร้อยละ	60-79	ของคะแนนเต็ม
ระดับน้อย	ได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ	60	ของคะแนนเต็ม

2. การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ สร้างขึ้นโดยผู้ศึกษาเองซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549)

2.1 กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ สมมติฐาน และนิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษา

2.2 ศึกษารายละเอียดของทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพและรายละเอียดของการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่างๆ

2.3 เลือกรูปแบบคำถามซึ่งผู้ศึกษาได้เลือกคำถามแบบเปิดและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของรายละเอียดคำถาม

2.4 เขียนข้อคำถามให้สอดคล้อง ครอบคลุมและครบถ้วนทุกตัวชี้วัด

2.5 เรียงข้อคำถามและจัดรูปแบบให้เลื่อง่าย และสะดวกต่อการบันทึกข้อมูล

2.6 ตรวจสอบและแก้ไขเบื้องต้น โดยผู้ศึกษาเอง

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ครอบคลุมของเนื้อหาตามดุลพินิจของผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาเป็นรายข้อ จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบด้วย

3.1.1 ศาสตราจารย์เกียรติคุณบุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์ ประธานหลักสูตร
สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาขารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
มหาวิทยาลัยบูรพา

3.1.3 ดร.เฉลิมศรี ขจรวงศ์วัฒนา หัวหน้าศูนย์ให้คำปรึกษาสุขภาพ โรงพยาบาล
เมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

โดยใช้เกณฑ์กำหนดคะแนนดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538)

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด

บันทึกผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ นำไปหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยผู้ศึกษาจะเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นข้อคำถาม แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขใหม่

3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับแก้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบและจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

3.3 การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับหญิงอาชีพพิเศษ ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในเดือนกรกฎาคม 2554 และนำมาหาค่าความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alfa coefficient) ดังตารางที่ 3

ค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค ของข้อคำถามแต่ละชุด

ชุดข้อคำถาม	ค่าความเที่ยง
1. การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค	0.786
2. การรับรู้ความรุนแรงของการเป็นโรค	0.759
3. การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค	0.724
4. การรับรู้ปัญหาอุปสรรคของการป้องกันโรค	0.776

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เก็บจากบัตรบันทึกการตรวจสอบสุขภาพของหญิงอาชีพพิเศษที่มารับการตรวจสุขภาพที่คลินิกกามโรค โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา ตั้งแต่ปี 2551-2553 เพื่อคัดแยกจำนวนหญิงอาชีพพิเศษที่เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และไม่เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่มีตัวตนอยู่จริง ณ เวลาที่ทำการศึกษา

ส่วนที่ 2 การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไว้

1. ผู้ศึกษาได้ผู้ช่วยในการเก็บข้อมูล 3 ท่าน เป็นเจ้าหน้าที่ในคลินิกกามโรค โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา ได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ทำความเข้าใจในข้อคำถามแต่ละข้อให้ผู้ช่วยเข้าใจตรงกันกับผู้ศึกษา ก่อนออกเก็บข้อมูลจริง

2. ผู้ศึกษาติดต่อสถานบริการแต่ละแห่ง นัดหมายวันเวลา ออกเก็บข้อมูลตามตารางที่กำหนด

3. เข้าพบเจ้าของสถานบริการและกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ และรับรองว่าข้อมูลที่ได้จะเป็นความลับ จะนำเสนอข้อมูลในภาพรวม ไม่ได้ระบุชื่อสถานบริการและชื่อกลุ่มตัวอย่าง หากกลุ่มตัวอย่างขัดข้องประการใดสามารถปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ได้ตลอดเวลา

4. สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยแบบสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ เมื่อสัมภาษณ์เสร็จ ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และเปิดโอกาสให้ตัวอย่างซักถามข้อสงสัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ
3. ข้อมูลความเชื่อด้านสุขภาพ วิเคราะห์รายข้อโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การหาความสัมพันธ์ของข้อมูลทั่วไปของหญิงอาชีพพิเศษ ที่มีผลต่อการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ วิเคราะห์โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi – square test)
การหาความสัมพันธ์ของความเชื่อด้านสุขภาพ กับ การเป็น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ของหญิงอาชีพพิเศษ วิเคราะห์โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi – square test)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยขอความยินยอมการเข้าร่วม การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการศึกษา ครั้งนี้ และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะนำเสนอโดยภาพรวม